

MINISTERSTVO ŠKOLSTVA,
VEDY, VÝSKUMU A ŠPORTU
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Stredná odborná škola Pruské

4553 K – podnikateľ pre rozvoj vidieka

Učebný text vytvorený v rámci rozvojového projektu

Podpora organizačného zabezpečenia vzdelávania pedagogických zamestnancov v oblasti finančnej gramotnosti a výchovy k podnikaniu na rok 2016

Existencia človeka v dnešnej spoločnosti je úzko previazaná s ekonomickým rozhodovaním v každodennom živote. Súčasná spoločnosť je označovaná ako informačná, preto je nevyhnutné študentov pripravovať na vyhľadávanie a spracovanie správnych a aktuálnych informácií, naučiť ich rozvíjať logické myslenie, mali by sa naučiť správne a efektívne využívať všetky dostupné informácie. Realita súčasného sveta však upozorňuje na to, že napriek dobe, v ktorej je možné sa pomerne jednoducho a rýchlo dostať k rôznym informáciám, je nevyhnutné celoživotné vzdelávanie v oblasti finančnej gramotnosti. Preto sa finančné vzdelávanie stáva dôležitou súčasťou prípravy žiakov na všetkých stupňoch výchovno-vzdelávacieho procesu.

Finančne gramotní absolventi stredných škôl by mali vo všeobecnosti chápať všetky kľúčové aspekty osobných financií. Títo absolventi tak budú mať istotu, že budú samostatne schopní nájsť si a použiť informácie potrebné pri špecifických finančných výzvach, zoči-voči ktorým sa môžu po skončení školy ocitnúť. Všetky vzdelávacie aktivity projektu by mali smerovať k prehĺbeniu poznatkov, zručností a skúseností pedagogických zamestnancov a následne aj žiakov, aby mohli nepretržite rozširovať svoje vedomosti o osobných financiách podľa toho, ako sa budú meniť ich zodpovednosti a príležitosti po absolvovaní štúdia a zaradení sa do spoločnosti. Každý jedinec by mal vedieť využívať poznatky, zručnosti a skúsenosti na efektívne riadenie vlastných finančných zdrojov s cieľom zaistiť celoživotné finančné zabezpečenie seba a svojej domácnosti. Finančnú gramotnosť je potrebné chápať ako komplexný súhrn znalostí a schopností, ktoré sú podmienené viacerými premennými - vek, rodina, zamestnanie, kultúra, región či miesto bydliska. Finančná gramotnosť je podmienená neustálym vývojom, ktorý umožňuje každému jednotlivcovi promptne a efektívne reagovať na nové osobné udalosti a neustále meniace sa ekonomické a spoločenské prostredie. Takto získané znalosti a zručnosti by mali následne zvýšiť uplatnenie sa absolventov školy na trhu práce.

„Vedomosti sú jediným kľúčom k tomu, aby Vás nikto neokradol!!!!“

Úlohy a testy na precvičenie a overenie znalostí a zručností v oblasti finančnej gramotnosti

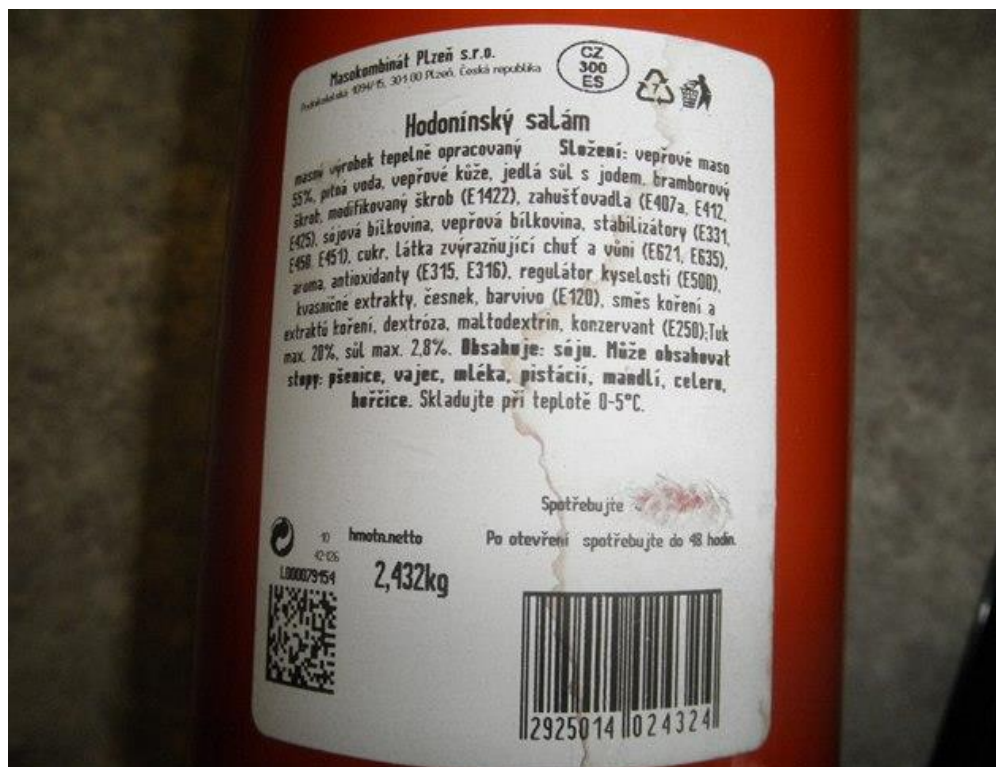

Cieľ: Prostredníctvom jednotlivých úloh z finančnej gramotnosti je našou ambíciou ponúknuť žiakom súbor takých otázok, s ktorými sa žiaci nemajú príležitosť bežne stretnúť. Pričom práve na úlohy s reálnym kontextom by sa mal na vyučovaní klásť najväčší dôraz.

Definícia: „Finančná gramotnosť znamená znalosť a pochopenie finančných pojmov a rizík; sú to schopnosti, motivácia a sebadôvera využívať získané vedomosti za účelom vykonávania efektívnych rozhodnutí v celom rade finančných súvislostí s cieľom zlepšiť finančnú situáciu jednotlivca i spoločnosti, a tým im umožniť účasť na ekonomickom dianí.“

Úloha 1: PRODUKT

Podľa zákona o ochrane spotrebiteľa každý tovar alebo výrobok musí byť riadne označený. Výrobca je povinný poskytnúť základné informácie spotrebiteľovi priamo na obale. K nasledujúcim vybraným bodom dopíšte z obrázka údaje.

a) Názov potraviny, pod ktorým sa potravina uvádza na trh

.....

b) Meno alebo obchodné meno a adresa výrobcu, baliarne alebo predávajúceho.

.....

c) Množstvo potraviny bez obalu.

.....

d) Dátum minimálnej trvanlivosti alebo ak ide o potravinu podliehajúcu rýchlej skaze z mikrobiologického hľadiska dátum spotreby.

.....

e) Informácia o tom, komu je výrobok určený.

.....

f) Informácia o osobitnom spôsobe skladovania alebo o požiadavkách na použitie.

.....

Úloha 2: NEDOPLATOK ZA ELEKTRICKÚ ENERGIU

Rodina Nováková, ktorá vlastní malý penzión platí mesačne za elektrickú energiu 85 €. Tento rok mali v ročnom vyúčtovaní nedoplatok 60 €. Ich mesačná výška zálohovej platby za dodávku energie sa v budúcom roku nezmení a ostáva vo výške 85 €. Rovnako aj cena elektrickej energie za 1 kWh za 0,08 € ostáva nezmenená.

Otázka:

O koľko kWh musia budúci rok minúť menej ako v tomto roku, aby v najbližšom vyúčtovaní mali preplatok 60 €?

- A) 750 kWh
- B) 1 500 kWh
- C) 2 000 kWh
- D) 1 750 kWh

Úloha 3: STANOVAČKA

Piati kamaráti sa dohodli, že v lete pôjdu stanovať. Plánujú si kúpiť spoločne stan. Na jeho kúpu prispeje každý rovnakou sumou. Jeden z nich však teraz nemá peniaze. Preto ostatní zaplatia o 10,50 € viac ako bol pôvodný plán.

V ponuke majú dva typy stanov:

Názov	Počet osôb	Cena €
Husky Boston	5	230
Coleman Traiblazen	5	205

Otázka:

1/ Budú si môcť zo spoločných peňazí kúpiť stan z ponuky?

.....

2/ Koľko by musel prispieť každý kamarát, ak by si chceli kúpiť stan Husky Boston?

.....

Úloha 4: POBYT VO VYSOKÝCH TATRÁCH

Rodina Nováková plánuje v lete týždňový pobyt vo Vysokých Tatrách. Cestovná agentúra „Pod’te s nami“ ponúka týždenný pobyt za 70 € pre dospelého, dieťa má zľavu 50 %. Cestovná agentúra „Cestujeme“ ponúka týždenný pobyt za 80 € pre dospelého, prvé dieťa má zľavu 50 % a druhé až 75 %. Agentúra „Letom svetom“ ponúka týždenný pobyt za 90 € pre dospelú osobu, prvé dieťa platí polovicu a každé ďalšie ide zadarmo.

Otázka:

Ktorá ponuka je pre rodinu Novákovú najvýhodnejšia, ak pocestujú rodičia a 2 deti?

.....

Otázka 5: SLUŽBY - PODNIKATEĽSKÝ ÚVER

Katkin otec je už dlhší čas nezamestnaný, a preto sa rozhodol podnikáť.

Chce si založiť upratovaciu firmu. Potrebuje nakúpiť čistiace prostriedky, pracovný odev pre zamestnancov, auto na prepravu k zákazníkom.

Na to všetko potrebuje vstupný kapitál. Z potrebnej sumy má z vlastných zdrojov k dispozícii len 10 %. Zvyšné peniaze mu poskytne banka prostredníctvom podnikateľského úveru vo výške 12 600 € so splatnosťou 3 roky a ročnej úrokovej miere 11,9 %.

Otázka:

Aký vstupný kapitál potrebuje Katkin otec na rozbehnutie firmy?

.....

Úloha 6: REKLAMÁCIA

Pani Irena Nováková kúpila do zrenovovanej izby v penzióne televízor, ktorý sa jej po 13 mesiacoch pokazil. Pani Irena má doklad o kúpe, no nemá od televízora škatuľu. Rozhodla sa, že pôjde televízor reklamovať.

Otázka: Označte pravdivosť výrokov: pravdivý P
nepravdivý N.

Výrok	P/N
Na reklamáciu nemá nárok bez originálneho obalu	
Na reklamáciu nemá nárok, keďže vypršala reklamačná lehota	
Na reklamáciu má nárok, bez ohľadu na dôvod poškodenia	

Úloha 7: REKONŠTRUKCIA PENZIÓNU

Rodina Nováková renovuje kúpeľňu v malom penzióne vo Vysokých Tatrách. Majitelia penziónu sa rozhodujú, či objednájú firmu, ktorá zabezpečí materiál za veľkoobchodné ceny a za prácu požaduje 1 500 €, alebo budú renovovať svojpomocne. Ak si renováciu zrealizujú svojpomocne, potom odborné práce vykoná majiteľov kamarát za 800 € a materiál budú musieť kúpiť v maloobchode.

Materiál	Cena materiálu VO (€)	Cena materiálu MO (€)
Inštalačný	200	300
Elektroinštalačný	150	200
Stierky, lepidlo	80	100
Dlažba	100	150
Obkladačky	300	420

Otázka:

Aký je rozdiel medzi renováciou kúpeľne svojpomocne a formou objednávky stavebných prác u niektorej zo stavebných firiem.

.....

Otázka:

Čo je pre rodinu Novákových pri renovácii kúpeľne finančne výhodnejšie – objednať si stavebnú firmu alebo si kúpeľňu zrenovovať svojpomocne?

.....

Úloha 8: RODINNÁ LYŽOVAČKA

Rodina Javorských rada lyžuje. Ako odmenu za výborné polročné vysvedčenie odcestoval otec so synom Edom lyžovať na 3 dni do obľúbeného penziónu rodiny Novákových vo Vysokých Tatrách.

Ceny lístkov na vleky sú uvedené v tabuľke.

Lístok	Cena lístka v €			
	poldenný	celodenný	2- dňový	3- dňový
Detský	12	15	26	39
Dospelý	16	20	34	55
Rodinný (2 dospelí + max. 4 deti)		70		

Otázka:

Rozhodnite, aké typy lístkov sú najvýhodnejšie pre Eda a jeho otca na celé 3 dni lyžovania.

.....

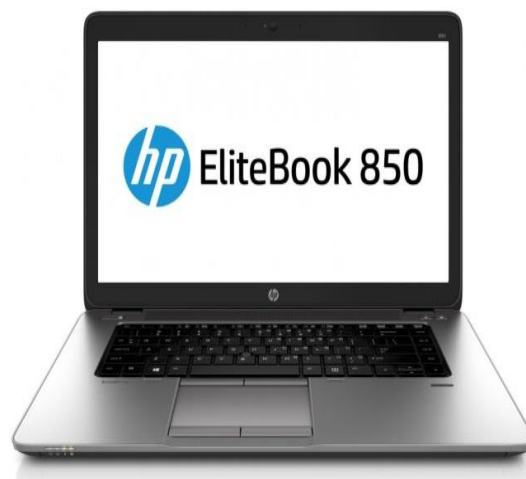
Otázka:

Pre koľko člennú rodinu sa oplatí zakúpiť rodinný lístok, ak sa budú lyžovať 4,5 dňa?

.....

Úloha 9: CENA NOTEBOOKU

V rámci modernizácie penziónu pani Nováková chce kúpiť nový notebook na recepciu. Urobila si prieskum cien cez internet.

Mesiac	Maximálna cena v €	Minimálna cena v €
Január	325	225
február	330	300
Marec	330	300
Apríl	450	325
Máj	360	300

Otázka:

Ktorý mesiac bol najvýhodnejší na nákup?

.....

Otázka:

V ktorom mesiaci boli ceny daného typu notebooku najvyrovnanejšie?

.....

Úloha 10: ŠKOLA V PRÍRODE

Pani učiteľka pred odchodom do školy v prírode v penzióne vo Vysokých Tatrách potrebuje poistiť žiakov. Od poisťovni dostala nasledovnú ponuku.

POISŤOVŇA ŽIVOT

Poistenie 1 turnusu žiakov na 1 pobyt – 200 € (poistenie zahŕňa – úraz, krádež, nezistené škody)

POISŤOVŇA POKOJ

Poistenie 1 os/ 1 deň – balík (úraz, krádež, škody) – 1,40 €

POISŤOVŇA DNÍČEK

Poistenie 1 os/1 deň: úraz 0,50 €/ deň

krádež 0,50 €/ deň

nezistené škody 0,30 €/ deň

exotické choroby 0,20 €/ deň

storno poplatky 0,10 €/ deň

Otázka:

V ktorej poisťovni by ste poradili uzavrieť poisťku v prípade, že sa do školy v prírode prihlásilo 20 žiakov a dĺžka pobytu je 7 dní.

.....

Získavanie skúseností v cestovnom ruchu

Téma: Itinerár

Cieľ hodiny:

- + Vypracovať plán zájazdu

Norma výkonu:

- + rozhodnúť o výhodnosti výberu dopravcu, poistenia, ubytovacích a stravovacích služieb, ...
- + porovnať ceny služieb viacerých poskytovateľov
- + analyzovať, čo všetko ovplyvňuje výslednú cenu zájazdu
- + vypočítať celkovú cenu zájazdu a cenu za jedného účastníka

Materiálové prostriedky:

- + pracovný list, kalkulačka, internet, ...

Potrebné vedomosti:

- + orientácia na mape SR
- + vyhľadávanie potrebných informácií na internete
- + práca s plánovačom ciest na internete

<http://mapa.zoznam.sk/naplanuj-cestu-m3>

<http://www.go2trip.eu/sk/uzitocne/planovac-ciest>

- + orientácia v oblasti cestovného poistenia

napr.: <https://online.poistenie.sk/cestovne-poistenie/step1>

Úloha č. 1:

Naplánujte kultúrno-poznávací zájazd v SR na 3 dni pre študentov strednej školy a vypočítajte cenu zájazdu.

- číslo zájazdu:
- typ zájazdu:
- organizátor zájazdu:
- použitý dopravný prostriedok:
- termín zájazdu:
- cieľová skupina účastníkov:
- miesto a termín odchodu:
- miesto a termín návratu:
- počet účastníkov:
- plánovaná trasa zájazdu:
.....
.....
.....
- cena zájazdu na 1 účastníka:
- rozsah poskytovaných služieb:
 - odborný sprievodca - aký, cena:
.....
 - ubytovanie - kde, druh ubytovania, cena:
.....
.....
.....
 - strava - kde, spôsob stravovania, cena:
 - raňajky:
 - obed:
 - večera:
 - poistenie - poisťovňa, druh poistenia, cena:
.....
.....

– **doprava - €/km:**

– **vstupy - miesto/cena:**

○

○

○

○

○

○

○

○

– **iné:**

.....

.....

.....

.....

• **cena zájazdu - výpočet ceny:**

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

[illegible]

Téma: Úlohy na percentá z bežného života

Cieľ hodiny:

- + Oboznámiť sa so situáciami z bežného života, pri ktorých možno využiť znalosti počítania s percentami.
- + Rozhodnúť o výhodnosti využitia úroku, zľavy, porovnať časti vyjadrené pomocou percent, ...

Norma výkonu:

- + rozhodnúť o výhodnosti zľavy, úroku, ...
- + porovnať úrokové miery
- + analyzovať, čo všetko ovplyvňuje výslednú cenu tovaru, cenu úveru, ...

Materiálové prostriedky:

- + pracovný list, kalkulačka, internet, ...

Potrebné vedomosti:

- + Percentá počítame:
 - pomocou trojčlenky
 - prechodom cez jedno percento
- + Vklad, úrok a úroková miera:
 - vklad = kapitál = **K** = 100% (počiatočná istina = základ)
 - ročná úroková miera = **p** (počet percent)
 - úrok = **ú** (percentová časť)
 - úrokovacia doba = **t** (doba, za ktorú sa počítajú úroky)

Výška úroku sa mení v závislosti od úrokovacej doby:

- $t = 1$ rok $u = (K \cdot p)/100 \cdot t$, kde $t = 1$
- $t = m/12$, kde m je počet mesiacov $u = (K \cdot p)/100 \cdot m/12$
- $t = d/365$, kde t je počet dní $u = (K \cdot p)/100 \cdot d/365$

Úloha č. 1:

Napište aspoň 3 príklady zo života, kde sa stretávame s percentami.

- a)
-

- b)
.....
- c)
.....

Úloha č. 2:

Vysvetlite nasledujúce percentuálne vyjadrenia:

- a) 15% zvýšenie ceny

.....
.....

- b) 100% istota

.....
.....

- c) 40% alkohol

.....
.....

Úloha č. 3:

Naštudujte si na stránke <http://www.superfaktura.sk/vzor-faktury/> jednotlivé položky. Akú sumu predstavuje cena bez dane, daň a cena s daňou?

- a) cena bez dane
- b) daň
- c) cena s daňou

Úloha č. 4:

Pôvodná cena výrobku bola 2,55€ a cena po zlacnení je 1,99 eur. Zistite:

- a) Koľko % z pôvodnej ceny je cena po zlacnení?
- b) Koľko % z novej ceny je pôvodná cena výrobku?
- c) O koľko % výrobok zlacnel?
- d) O koľko % je pôvodná cena vyššia ako cena po zlacnení?

Úloha č. 5:

Umývačka riadu stojí po zlacnení 270 €. Koľko eur stála pred zlacnením, ak nová cena je 90% pôvodnej ceny?

Úloha č. 6:

Koľko € zaplatí podnikateľ banke, ak si zoberie úver 24 000€, pri ročnej úrokovej miere 8% a splatí ho za 10 mesiacov? Ktoré banky poznáte?

Úloha č. 7:

Zamestnávateľ navrhol zamestnancom zníženie 700€ platu o 15% z dôvodu krízy na obdobie 3 mesiacov. Po 3 mesiacoch by im znova zvýšil plat o 15%. Budú mať zamestnanci po 3 mesačnej kríze znova plat 700€? Svoje tvrdenie zdôvodnite.

Úloha č. 8:

Akú sumu budeme mať na účte na konci roka 2017, ak 1. júla 2016 naň vložíme 1 000€? Ročná úroková miera je 3%.

Úloha č. 9:

Teta mala na vkladnej knižke počas celého roka 660 €. Na konci roka dostala úrok 33 eur. Koľko percentný úrok to bol?

Úloha č. 10

a/ Pracovník v mesiaci odpracoval 13 dní pri MT 5,28/hod a pracuje 7,5 h denne, mal vyplatené osobné ohodnotenie 80,-eur a nadčasy 56,50 eur, vyživuje 2 deti, na ktoré si uplatňuje daňový bonus, čerpal 5 dní dovolenky a 3 dni PV – lekárske ošetrenie pričom jeho priemerný denný zárobok je 36,74 eur, pracovník mal vyplatený preddavok 150,-eur a ostatné zrážky činili 50,- eur

b/ Uvedené údaje zaznačte do mzdového listu zamestnanca.

c/ Vymenujte a popíšte dokumenty, na základe ktorých sa uzatvára pracovno-právny vzťah.

Účtovanie miezd

– na základe ZVL zaúčtujte nasledovné účtovné prípady spojené s vyúčtovaním a výplatou miezd:

1/ Nárok pracovníkov na hrubé mzdy	16 478,60
2/ Odvody /13,4%/	
3/ Daň z príjmov za zamestnancov	1 985,35
4/ Ostatné zrážky zamestnancov	870,-
5/ ZSP – odvody zamestnávateľa /35,2%/	
6/ V hotovosti vyplatený preddavok mzdy	2 000,-
7/ Výpis z BÚ: a/ výplata miezd	
b/ úhrada dane z príjmu	
c/ úhrada odvodov /13,4%/	
d/ úhrada odvodov /35,2%/	
e/ úhrada ostatných zrážok	
f/ úhrada OFA	4 560,-
g/ debetný úrok	3,80
h/ poplatok za vedenie účtu	5,90

Vyhotovte potrebné účtovné doklady.

Účtovanie súhrnného príkladu – neplatiteľ DPH

Spoločnosť ROSANA s. r. o. mala takýto stav majetku a záväzkov na začiatku účtovného obdobia:

Stavby	15 000
Základné imanie	
Samostatné hnutelné veci a súbory h. v.	3 000
Tovar na sklade a v predajni	4 500
Zamestnanci	800
Bankové účty	3 200
Dodávatelia	8 040
Materiál na sklade	1 450
Pokladnica	510
Odberatelia	680
Zákonný rezervný fond	1 500
Bankový úver	10 000

Úlohy:

1/ Zostavte súvahu spoločnosti ROSANA s. r. o., v účtovnej forme a vypočítajte výšku základného imania.

2/ Otvorte účty, naznačte ZS a zaúčtujte nasledovné účtovné prípady. Súvahové účty uzavrite účtovným spôsobom a zostavte súvahu na konci účtovného obdobia.

3/ Vystavte všetky potrebné účtovné doklady k jednotlivým účtovným príkladom.

1 Odberateľ uhradil faktúru v sume 350 € v hotovosti (príjmový pokladničný doklad – PPD).

2 Nákup cenín do zásoby v hotovosti v sume 50 € (výdavkový pokladničný doklad – VPD)

3 Úhrada faktúry dodávateľovi za tovar z bankového účtu v sume 850 € (výpis z bankového účtu – VBU)

- 4 Výber peňazí z bankového účtu do pokladnice na výplatu miezd zamestnancov v sume 1 000 € (príjmový pokladničný doklad PPD a Výpis z bankového účtu VBU)
- 5 Výplata dlžných miezd zamestnancom v hotovosti v sume 800 € (výdavkový pokladničný doklad – VPD)
- 6 Nákup materiálu v hotovosti v sume 150 €. Materiál bol prevzatý na sklad (príjemka, výdavkový pokladničný doklad)
- 7 Úhrada časti dlhodobého bankového úveru z bankového účtu v sume 1 050 € (výpis z dlhodobého bankového úveru, výpis z bankového účtu)
- 8 Úhrada faktúry dodávateľom z dlhodobého bankového úveru, podľa výpisu z úverového účtu v sume 1 000 € (výpis z dlhodobého bankového úveru)
- 9 Nákup tovaru na sklad od dodávateľa. Tovar bol prevzatý na sklad v sume 250 € (príjemka, prijatá faktúra)
- 10 Úhrada splatnej faktúry dodávateľovi za tovar z bankového účtu v sume 250 € (výpis z bankového účtu - VBU)

Viac sa dozviete na:

<http://www.etrend.sk/ekonomika/viete-narabat-s-peniazmi-otestujte-svoju-financnu-gramotnost-polovica-slovakov>

<http://fqtest.sk/>

<http://www.dfg.sk/testy/>

www.shop.akademiafg.sk/test_financnej_gramotnosti/

<http://www.viacakopeniaze.sk/showdoc.do?docid=6040>

<http://www.fininfo.sk/sk/otestujte-si-fiq>

http://www.nucem.sk/sk/medzinarodne_merania/project/5

<http://www.financny-lekar.sk/>